

รายงานสืบเนื่องการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ระดับชาติ
"มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย" ครั้งที่ 3

กลุ่ม ทักษะศิลป์

วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

(The 3rd National Creative Work Presentation
VRU Contemporary Folk Festival 2021)

รายงานสืบเนื่อง

การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ
มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย ครั้งที่ 3
(The 3rd National Creative Work Presentation
of Fine Arts: VRU Contemporary Folk Festival 2021)

29 – 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564
(การนำเสนอผลงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

รายงานสืบเนื่องการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ

โครงการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ
มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564
(The 3rd National Creative Work Presentation of Fine Arts:
VRU Contemporary Folk Festival 2021

คณะที่ปรึกษา

ผศ.ดร.ภิศักดิ์ กัลยาณมิตร

ผศ.ดร.สมทรง บรรจงจิตินานต์

คณะกรรมการดำเนินงาน

ศศิพร เหลืองไพฑูรย์

วิภาพร ตันตสวัสต์

ดวงกมล ทองอยู่

สมรรถพงศ์ ขจรมณี

กฤตนันท์ ในจิต

พิธีกรอักษร

พรศิริ นาควัชระ

ประกาศิต ประกอบผล

เนมิ อุณากรสวัสต์

นารีนาด วงษ์ปรีดา

จิระศักดิ์ ส้มเมฆ

กราฟิก

วรรณสิญจน์ และคณะ

พิมพ์เผยแพร่

ผ่านระบบออนไลน์ วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2565

คำนำ

รายงานสืบเนื่องการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ระดับชาติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ “มหกรรมวัฒนธรรม ท้องถิ่นร่วมสมัย” ครั้งที่ 3 (The 3rd National Creative Work Presentation of Fine Arts: VRU Contemporary Folk Festival 2021) ซึ่งดำเนินการจัดงานโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี พร้อมด้วยภาคีและสถาบันเครือข่ายภายใต้จุดประสงค์ของการเปิดพื้นที่ให้นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจ ร่วมเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ทั้งยังร่วมกันสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านงานวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านงานวิชาการและเครือข่ายการวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษา ซึ่งผลงานทุกเรื่องได้ผ่านคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ ตลอดทั้งเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการทางคณะกรรมการขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้เข้าร่วมการนำเสนอผลงานทุกท่านที่ได้ให้ความสนใจเข้าร่วมงานในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากทุกท่านสืบเนื่องต่อไป

คณะกรรมการผู้จัดงาน

สารจากอธิการบดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ ทรายแก้ว

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ในโอกาสที่จัดงานการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ระดับชาติ “มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย” ซึ่งได้จัดดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 3 กิจกรรมที่จัดผ่านไปแล้วนั้นนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กระตุ้นการมีจิตสำนึกและห่วงแหนรักเหง้าของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติในบริบทต่าง ๆ ทางสังคม

นอกเหนือไปจากการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและความแตกต่างแล้ว การร่วมกิจกรรมดังกล่าวยังเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในศิลปกรรมศาสตร์ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมและข้อมูลทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อการต่อยอดองค์ความรู้สร้างสรรค์ สามารถใช้ประโยชน์ในทางวิชาการหรือ ทางอาชีพ

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณผู้ร่วมงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึงผู้มีเกียรติทุกท่านที่ให้เกียรติเข้าร่วมงาน “มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย” ครั้งที่ 3 (The 3rd National Creative Work Presentation of Fine Arts: VRU Contemporary Folk Festival 2021) ในวันที่ 29-30 พฤศจิกายน 2564 ในนามผู้บริหารและคณะผู้จัดงานมีความหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ให้แก่ท่านทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ ทรายแก้ว)

อธิการบดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้าที่
คำนำ	
สารจากอธิการบดี	
สารบัญ	
ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านทัศนศิลป์	
1. Grey matter อาจารย์วัชรพล หงษ์ทอง	1-10
2. สัตว์ในตำนานไทย อาจารย์รดา อักษรทอง	11-18
3. สัญลักษณ์ทางพื้นที่แห่งความสัมพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาสน์ พิณนุกูล	19-28
4. การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา เรื่อง ร่องรอยของความงาม นายสุรศักดิ์ สุขวิเศษ	29-36
5. เส้น - สี - สรีระ อาจารย์จารุวรรณ นครจารุพงศ์	37-42
6. การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณฟุตบอลตรงข้ามโรงอาหาร คณะเทคโนโลยีการเกษตรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์วันอาสาฬห์ พิทักษ์	43-46
7. เดือนสิบสอง อาจารย์ ดร.ธวิท วงศ์พลาย	47-54
8. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยในรูปแบบร่วมสมัย นายสุรพงษ์ ประเสริฐศักดิ์	55-60
9. ความเคลื่อนไหวของเส้นสีขาว อาจารย์ ดร.พิบูลย์ มังกร	61-68
10. ลูปแอนิเมชัน สีสันอัตลักษณ์ปลากัดไทย นายสมโชค เนียนไธสง	69-76

สัญลักษณ์ทางพื้นที่แห่งความสัมพันธ์ Symbolic Space of Relationship

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาสน์ พิณนุกูล

สังกัดหน่วยงาน: สาขาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะระบบนิเวศ และคุณค่าวิถีชีวิต สารสรรพสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ จากพื้นที่เกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา นำมาสร้างสรรค์ในลักษณะรูปแบบจิตรกรรม 2 มิติ ที่แสดงถึงแนวคิดการสร้างสรรค์ ผลงานเชิงสัญลักษณ์ เพื่อสื่อสารสภาพความรู้สึก ความประทับใจที่ซ่อนอยู่ในวิถีของแก่นธรรมชาติที่งดงาม

ผลการศึกษาพบว่า 1) พื้นที่เกาะยาวน้อย เป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รายล้อมด้วยภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งมีสิ่งมีชีวิตที่นับว่าเป็นเสน่ห์ คือ นกเงือก หรือ “นกเงือก” สัตว์สัญลักษณ์ที่เป็นมรดกทางธรรมชาติที่ดำเนินวิถีร่วมกับผู้คน และสิ่งมีชีวิตอันเป็นกลไกระบบหมุนเวียนของการดำรงชีพ นำมาสู่ดุลยภาพแห่งความงาม ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติที่สอดประสานสัมพันธ์อันน่าประทับใจ 2) รูปทรงของ “คูร์กนกเงือก” สื่อแสดงเชิงสัญลักษณ์ทางความหมายที่ซ่อนไว้ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ ซึ่งแฝงไปด้วยสุนทรียะต่าง ๆ เกิดการจินตนาการและมโนภาพแห่งความประทับใจถึงเรื่องราวตามหลักทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ทางทัศนธาตุ เทคนิคการพิมพ์ซิลค์สกรีน กลวิธี ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม 2 มิติ

Abstract

The purposes of this study were to explore the ecosystem characteristics and the value of lifestyle as well as the substance of living things in nature from the areas of Ko Yao Noi, Phang Nga Province. Due to the exploration, 2D painting that representing the concept of symbolic work was created. This piece of work was aimed to communicate feelings, impressions hidden within the way of aesthetic nature.

According to the exploration, it was also found that: 1) Koh Yao Noi area was considered a source of rich ecosystem biodiversity. In addition, it has been a tourist attraction surrounded by cultural landscape. Moreover, there have been the creatures that have been considered charming, namely the hornbill or "Nok-Kak", a symbolic animal that is a natural heritage associated with people and living things. These have been the mechanisms of the circulatory system of living brought to the balance of beauty enriched the richness of nature in harmony with the impressive relationship. 2) The shape of the "hornbill love birds" has conveyed the hidden meanings under the influence of nature underlying with various aesthetics. This brought the imagination and image of the impression of the story, according to the theory of visual elements of art, silk screen printing techniques and strategies through the process of creating 2D paintings.

ความเป็นมาและความสำคัญ

เกาะยวน้อย ตั้งอยู่ในอำเภอเกาะยว จังหวัดพังงา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกาะที่มีภูเขาทอดตัวตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ทางด้านทิศตะวันออกมีชายหาดที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว และพักผ่อน มีที่ราบชายฝั่งทะเล ที่ราบตามหุบเขา ซึ่งประชาชนใช้ทำการเกษตร (ที่ทำการปกครองอำเภอ เกาะยว, 2562) เกาะยวน้อยมีพื้นที่ราบตามแนวชายฝั่ง ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางด้านฝั่งตะวันตกของเกาะ ส่วนเกาะยวใหญ่มีพื้นที่ราบสลับกับภูเขา ประชากรอาศัยกระจายไปตามที่ราบระหว่างภูเขา มีที่ราบชายฝั่งทะเลเป็นหาดทราย และมีธรรมชาติที่สวยงาม (อภิรักษ์ สกุลสัน และคณะ, ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งระบบนิเวศป่าบก ลำธาร ป่าชายเลน หาดหิน หาดทราย ภูเขาทะเล และเป็นแหล่งทำประมงที่อุดมสมบูรณ์ เพ็ญนิภา พูลสวัสดิ์ (2551) กล่าวถึงเกาะยวว่า พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาทอดยาวตามแนวจากด้านเหนือจรดด้านใต้ของเกาะ ด้านตะวันตกมีที่ราบเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม และมีพื้นที่การทำนาข้าวกลางเกาะ ส่วนด้านตะวันออกเป็นหุบเขามีสวน ไร่ ฝ้าย หาดทราย และธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

พื้นที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม แหล่งธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ พืชพันธุ์ต่าง ๆ เป็นต้น และด้วยธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ของ “เกาะยวน้อย” จึงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกเงือก หรือ “นกแก๊ก” (หรือ นกแกง) เป็นนกที่มีขนาดเล็กที่สุดในตระกูลนกเงือก และถือว่าเป็นเพียงเกาะเดียวที่มีนกเงือกอาศัยอยู่ร่วมกับผู้คนในชุมชน กลายเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของพื้นที่ ผู้จัดการออนไลน์ (1 พฤศจิกายน 2564) กล่าวถึง “นกเงือก” ว่าเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองของไทย ปัจจุบันในประเทศไทยพบทั้งหมด 13 สายพันธุ์ นกเงือกเป็นดัชนีชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ เพราะนกเงือกอาศัยอยู่ในป่าหรือพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เท่านั้น เนื่องจากนกเงือกเป็นนกขนาดใหญ่ถึงใหญ่มาก กินทั้งผลไม้และสัตว์เป็นอาหาร อีกทั้งธรรมชาติในการหากินต้องอาศัยพื้นที่ป่าที่กว้าง และยังเป็นตัวแพร่กระจายพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ ในป่าได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นนกที่กินผลไม้หลากหลาย และทิ้งเมล็ดไว้ตามที่ต่าง ๆ

ปัจจัยที่ทำให้คนเงือกยังมีให้เห็น นั่นคือ อาหาร และการผสมพันธุ์ ซึ่งในพื้นที่เกาะยวน้อยอุดมไปด้วยทรัพยากรที่มีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนนกเงือก แต่ในขณะที่นกเงือกที่หรือโพรงต้นไม้ที่เหมาะสมสำหรับการผสมพันธุ์อาจมีไม่เพียงพอ เพราะนกเงือกแต่ละคู่มักใช้รังใครรังมันในการผสมพันธุ์ และจะไม่ใช้ซ้ำ และที่สำคัญการสร้าง “โพรงรัง” ที่ใช้สำหรับผสมพันธุ์และแพร่พันธุ์นั้น นกเงือกไม่สามารถทำโพรงขึ้นมาเองได้ ต้องอาศัยโพรงต่าง ๆ จากธรรมชาติ แต่ไม่เพียงพอต่อปริมาณประชากรนกเงือกบนเกาะแห่งนี้ ทำให้ผู้คนในชุมชนคิดสร้างโพรงรังเทียม เพื่อให้คนเงือกได้ใช้ขยายแพร่พันธุ์ได้ (ไทยรัฐออนไลน์, 1 พฤศจิกายน 2564) ทั้งยังช่วยรักษาความหลากหลายของพืชป่าอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบนิเวศอันเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์นานาชนิด พิไล พูลสวัสดิ์ (1 พฤศจิกายน 2564) กล่าวถึงข้อมูลในทางวิทยาศาสตร์ที่ระบุไว้ว่า หากที่ไหนมีนกเงือกที่นั่นถือว่ามี ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติอยู่มาก ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก รวมถึงเห็นความสำคัญต่อการร่วมอนุรักษ์ คุ้มครอง และดูแลนกเงือก ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์ รวมถึงชุมชนที่เกี่ยวข้องจึงมีการนำเสนอคนเงือกให้ เป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยวบนเกาะยวน้อย

ด้วยความงามทางทรัพยากรที่หลากหลาย กลายเป็นแรงบันดาลใจสู่แนวคิดทางศิลปกรรมนำไปสู่การสร้างสรรค์ จากข้อมูลข้างต้นจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้สร้างสรรค์ลักษณะระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ และคุณค่าวิถีชีวิต สาระสรรพสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ จากพื้นที่เกาะยวน้อย จังหวัดพังงา และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รายล้อมด้วยภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งมีสิ่งมีชีวิตที่นับว่าเป็นเสน่ห์ คือ นกเงือก หรือ “นกแก๊ก” สัตว์สัญลักษณ์ที่เป็นมรดกทางธรรมชาติที่ดำเนินวิถีร่วมกับผู้คน และสิ่งมีชีวิตอันเป็นกลไกระบบหมุนเวียนของการดำรงชีพ และจุดเด่นของนกเงือก คือ เป็นนกผัวเดียวเมียเดียว จะอยู่กับคู่ของตัวเองไปจนกว่าจะตายจากกัน นำมาสู่คุณภาพแห่งความงาม ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติที่สอดประสานสัมพันธ์อันน่าประทับใจ นำมาสู่การสร้างสรรค์ในลักษณะรูปแบบจิตรกรรม 2 มิติ ที่แสดงถึงแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงานเชิงสัญลักษณ์ เพื่อสื่อสารภาพความรู้สึก ความประทับใจที่ซ่อนอยู่ภายในวิถีของแก่นธรรมชาติ กลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ถิ่นที่โดดเด่นมีคุณค่าทางสุนทรียะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะระบบนิเวศธรรมชาติ วิถีชีวิตของนกเงือกในพื้นที่เกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา
2. เพื่อสร้างสรรค์จิตรกรรมผ่านสัตว์สัญลักษณ์ที่แสดงออกความงามทางสุนทรียะ

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในศตวรรษที่ 17 - 19 มีศิลปินจิตรกรนักวาดภาพสัตว์แบบบาโรก มักวาดภาพผลงานเนื้อหาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ตำนานหรือฉากหลังเพื่อการประดับตกแต่ง เช่น ศิลปิน Frans Snyders, Rubens, Anthony van Dyck, Jan Breughel the Elder, Pieter Bruegel the Elder, Joos van Cleve มักจัดทาสัตว์ที่ยังมีชีวิตที่เป็นอาหารของมนุษย์ นิยมวาดภาพล่าสัตว์และชิ้นส่วนของสัตว์ต่าง ๆ หรือภาพการต่อสู้ของสัตว์ที่ดุร้าย และช่วงหลังจนถึงสมัยใหม่มีศิลปินหรือกลุ่มศิลปะที่ได้รับการยอมรับในการแสดงแนวคิด และผลงานที่นำเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ การล่าสัตว์ และสัตว์ป่าสมัยใหม่ควบคู่ไปกับการสนับสนุนการอนุรักษ์สัตว์ป่า โดยรูปแบบภาพวาดหุ่นนิ่ง รวมถึงหุ่นผลไม้ และทิวทัศน์ที่มีฉากการล่าสัตว์

การใช้สัญลักษณ์แทนความหมายเพื่อสร้างภาษาภาพในงานศิลปกรรม จึงเป็นเสมือนเป็นสิ่งแทน หรือการสื่อความหมายของสิ่งนั้น ริชชาร์ท บุนูมิ (2551: 63 - 64) กล่าวถึง เฟอร์ดินานด์ เดอ โซซูร์ ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์ที่ริเริ่มความคิดด้วยการมองว่าโลกภายนอก โดยแยกความคิดภาษา และโลกภายนอก ความคิดสำคัญ คือ ภาษามีความเกี่ยวพันกันระหว่างความคิด (Concept) กับเสียง/ภาพ (Sound/Image) ทั้งสองสิ่งนี้ประกอบกันเป็นสัญลักษณ์ และได้ให้คำนิยามศัพท์ว่า ตัวหมาย (Signifier) แทนเสียง/ภาพ และสิ่งที่ถูกหมาย (Signified) แทนความคิด จึงเรียกว่าเป็นการเกิดสัญลักษณ์ของระบบภาษา ดังนั้น การมองภาษาของโซซูร์จึงเป็นองค์รวมที่เป็นระบบช่วยทำความเข้าใจเพื่ออธิบายลักษณะปรากฏการณ์ทางภาษาภาพหรือปรากฏการณ์ทางสัญลักษณ์ได้ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางบริบทสังคมที่เป็นโครงสร้าง จนกลายมาเป็นความหมายของภาษามนุษย์ เกิดจากหน่วยพื้นฐานที่เรียกว่า “สัญลักษณ์” แต่สัญลักษณ์จะผลิตความหมายต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนประกอบกัน ได้แก่ รูปสัญลักษณ์/ ตัวสื่อ / ตัวหมาย ซึ่งเรียกว่า “Signifier” กับ “ความหมายสัญลักษณ์”หรือความคิดที่ “รูปสัญลักษณ์” ต้องการสื่อเรียกว่า Signified ดังนั้นระหว่างตัวหมายกับความคิดเป็นเรื่องของความบังเอิญไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ตายตัว และ เคอร์ติง (Brian Anthony Curtin, 2551: 35) เขียนบทความเรื่อง Semiotics and Visual Representation โดยมี เถกิง พัฒโนภาษ เป็นผู้แปล และขยายความ โดยกล่าวถึง สัญลักษณ์ สรุปได้ว่า สัญลักษณ์ เป็นศาสตร์ว่าด้วยความหมาย เป็นการศึกษาว่าสิ่งแทนความหมายอาจก่อให้เกิดความหมายได้อย่างไร เป็นการศึกษาถึงกระบวนการที่ทำให้เข้าใจความหมายของสิ่งใด ๆ หรือกระบวนการที่ให้ความหมายแก่สิ่งใด ๆ เมื่อพิจารณาสัญลักษณ์อย่างสัมพันธ์กับ ภาพ หรือขยายกรอบการพิจารณาออกไปถึง ทัศนธรรม และวัตถุธรรม สัญลักษณ์ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับระบบสัญลักษณ์

จากสิ่งที่เรารู้ว่าสิ่งแทนกับสิ่งที่เป็นความหมายที่สื่อออกมา มีสิ่งที่เรียกว่า สัญลักษณ์ เกิดขึ้นในภาษา สัญลักษณ์เป็นตัวเชื่อมโยงความคิดเข้ากับภาพ ดังนั้นสัญลักษณ์จึงเป็นการสื่อความหมายทางภาษา หรือภาษาภาพ และนำไปสู่การสร้างสรรคงานศิลปกรรมที่ผ่านวัตถุภายนอกที่เรียกว่าสิ่งแทนนั้น

สรรพสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติเป็นบ่อเกิดให้เกิดสิ่งกระตุ้นต่อการเกิดผลงานศิลปะเป็นแหล่งแห่งการสร้างสุนทรียภาพซึ่งเป็นที่มาของสุนทรียศาสตร์ ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2560: 35 - 45) ตีประเด็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความงามได้ 2 ส่วน คือ อารมณ์ทางความงาม กับ วัตถุทางความงาม หรืออารมณ์ทางสุนทรียะ กับ วัตถุทางสุนทรียะ โดยกล่าวว่า ความงามเป็นอาการทางอารมณ์ประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อได้สัมผัสกับปรากฏการณ์ศิลปะ และ/หรือธรรมชาติที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกความประทับใจ จากการสัมผัสกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทางการเห็น หรือได้ยิน หรือผ่านสัญลักษณ์ทางภาษา ปรากฏการณ์เชิงวัตถุ หรือพฤติกรรมแสดงออกของสิ่งมีชีวิตทางธรรมชาติ เช่น มนุษย์ และสัตว์ อันก่อให้เกิดอารมณ์ทางสุนทรียะ เรียกว่าเป็น วัตถุทางสุนทรียะ หรือวัตถุทางความงามจะอุบัติขึ้นมาพร้อมกับความเป็นสรรพสิ่งที่มีชีวิต

วิธีดำเนินงานสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ยึดหลักการดำเนินงานหลายส่วนประกอบกัน เช่น การค้นหาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน การเก็บข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ การวางแผนการจัดข้อมูล การศึกษาส่วนประกอบสำคัญเพื่อนำมาถ่ายทอดเนื้อหา รูปแบบ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ปรากฏออกมาในรูปทรงของการใช้เทคนิค และวิธีการสร้างงานศิลปะ การดำเนินงาน

ตามขอบเขตของกระบวนการสร้างสรรค์ให้ ครอบคลุมถึงเนื้อหา รูปแบบ ที่ต้องการแสดงออกถึงบริบทความเชื่อความสัมพันธ์
วิถีของนกเงือกซึ่งเป็นสัตว์สัญลักษณ์ในพื้นที่ธรรมชาติเชิงการท่องเที่ยว โดยกำหนดแนวคิด และการดำเนินงานในการ
สร้างสรรค์ผลงานดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูลมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสรรค์
ผลงาน และพัฒนากระบวนการทางความคิด ในการสร้างสรรค์สาระสำคัญของเนื้อหา ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลจากแหล่งความรู้
การสร้างความเข้าใจในพื้นที่ธรรมชาติเชิงการท่องเที่ยว โดยการสังเกตวิถีชีวิตของนกเงือกบนเกาะยาวน้อย โดยผู้สร้างสรรค์ได้
แบ่งวิธีการเก็บข้อมูล และรวบรวมเนื้อหาเพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไว้ 2 วิธีดังนี้

1.1 การเก็บข้อมูลโดยการถ่ายภาพ เก็บข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงที่สัมผัสจากการลงพื้นที่ธรรมชาติ
เชิงการท่องเที่ยว โดยบันทึกเป็นภาพถ่ายทุกกระบวนการ ตั้งแต่บริบทพื้นที่ การส่องแลนกเงือก วิถีชีวิตของสรรพสิ่งที่มีชีวิต
ต่าง ๆ ที่อาศัยตามแหล่งพื้นที่ในชุมชนร่วมกับผู้คนบนเกาะ การเพาะพันธุ์ การเจริญเติบโต และความสมดุลทางธรรมชาติที่บ่ง
บอกถึงสุนทรียตามธรรมชาติ นำมาสู่กระบวนการทางความคิด และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทางรูปธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 1 วิธีนกเงือก

ภาพที่ 2 วิธีตามธรรมชาติ

1.2 การเก็บข้อมูลโดยการบันทึกภาพร่างหรือลายเส้น นำข้อมูลจากการลงพื้นที่ที่พบเห็นเชิงรูปธรรมมาแปร
ถอดรูปสัญลักษณ์ทางรูปทรงด้านเนื้อหา เรื่องราว สู่แนวคิดที่สอดคล้องกับประเด็นการศึกษา ด้วยการทำแบบภาพร่างรูปทรงจาก
ภาพความจริง นำไปสู่การถอดภาพ ความรู้สึกในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภายใต้เรื่องราว “ความสัมพันธ์ต่อการดำรง
อยู่ตามวิถีแห่งความอุดมสมบูรณ์บนเกาะยาวน้อย” เป็นกลไกที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นวัฏจักรความสมดุลธรรมชาติ จากการเก็บ
ข้อมูลพบว่า ระบบนิเวศธรรมชาติบนพื้นที่เกาะกลางทะเล ประกอบไปด้วยรูปทรงต่าง ๆ ตามชนิดของนานาพรรณพืช นก
เงือก หรือนกแก๊ก ซึ่งเป็นส่วนประกอบแห่งความสมดุลทางธรรมชาติของสรรพสิ่ง ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแนวคิด มโนภาพ และ
นำรูปแบบที่ได้จากภาพร่าง รูปร่าง รูปทรงตามภาพความรู้สึกตามจินตนาการ จากการรับรู้โดยใช้ประสบการณ์ทางตรง
และทางอ้อมที่ได้สัมผัส แสดงออกด้วยรูปทรงผ่านกระบวนการ ขั้นตอนต่าง ๆ และวิธีการแสดงออกในรูปแบบของจิตรกรรม
โดยยึดหลักองค์ประกอบศิลป์ และทัศนธาตุทางศิลปะ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้สร้างสรรค์แบ่งเนื้อหาทางความคิด ลักษณะรูปแบบตามการรับรู้ (perceptual transformation) จาก การลงพื้นที่ การสัมผัสที่สะท้อนทางสุนทรียะทางจินตภาพ เจตคติ ที่นำเสนอภาพประทับใจแห่งความสัมพันธ์บนผืนเกาะยวน้อย การตีความด้วยการใช้สัตว์สัญลักษณ์แทนความหมาย นำมาสร้างรูปร่างรูปทรงเชิงรูปสัญลักษณ์ และทัศนธาตุ แทนค่าความสัมพันธ์ต่อสรรพสิ่งที่มีชีวิตต่อการดำรงวิถี โดยเปรียบเทียบสัญลักษณ์การแสดงออก ที่เรียกว่า “รูป” สัญลักษณ์นกเงือก “นกแก๊ก” (หรือ นกแกง) เป็นนกที่มีขนาดเล็กที่สุดในตระกูลนกเงือก ซึ่งสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ในพื้นที่เกาะยวน้อย ที่สร้างความสมดุลทางระบบนิเวศธรรมชาติ ที่มีภาวะเกื้อกูลที่ขับเคลื่อนเพื่อการดำรงชีพ เชื่อมโยงไปถึงการบริโภคเพื่อความอยู่รอดของชีวิต รูปทรงโพรงรังเทียม และโพรงต้นไม้ เป็นการสื่อความหมายการห่อหุ้มดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อการดำรงอยู่คู่ชีวิต และเป็น การสร้างสายใยแห่งความรักความผูกพัน ความสัมพันธ์ต่อการเจริญเติบโตแห่งพื้นที่เกาะยวน้อย ที่ปรากฏคุณค่าทางสุนทรียะ แห่งความอุดมสมบูรณ์พื้นที่ป่า นอกจากนี้รูปทรงนกเงือกยังบ่งบอกถึงความหมายการใช้คู่ชีวิตถึงความมั่นคงต่อความรักตามวิถี ธรรมชาติที่อิสระ ทั้งนี้ รูปลักษณ์ รูปทรง เส้น สี รูปทรง การผสมผสานลวดลายพันธุ์พฤกษา ได้ผ่านมโนทัศน์ผสมวิถีที่เรียกว่า ภาพความประทับใจในความงดงามแห่งความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากร ซึ่งถือว่าเป็นเพียงแห่งเดียวบนเกาะยวน้อยที่มีนกเงือกอาศัยอยู่ร่วมกับคนในชุมชน อันเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชนที่เห็นนกเงือกออกมากินผลไม้ในบ้านของชาวบ้าน ภายใต้ ภูมิธรรมชาติในระบบนิเวศวัฒนธรรม ที่ประสานความสัมพันธ์เกื้อหนุนเป็นสายใย ด้วยรูปทรงการลดทอนความเป็นจริง

การสร้างสรรค์ด้วยแบบภาพร่าง รูปทรง รูปร่างได้แสดงเนื้อหาถ่ายทอดความหมายในตัวผลงาน เนื้อหาภายใน ภายนอกแสดงออกผ่านรูปทรงทางสัญลักษณ์ที่แทนความหมายผสมผสานภาพประทับใจ ภาพแทนความหมาย “ภาพ ประทับใจแห่งความสัมพันธ์บนผืนเกาะยวน้อย” ผ่านเนื้อหา เรื่องราว สาระ รูปทรง เพื่อให้เข้าใจความหมายทางสัญลักษณ์ต่อ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้สร้างสรรค์นำเสนอด้วยรายละเอียดที่ปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวความคิด/ความหมายทางรูปทรง

แนวความคิด/ความหมายทางรูปทรง			
สาระ เนื้อหา	รูป/สัญลักษณ์	รูปทรงทางศิลปะ	การแสดงออก/ตีความ
สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศที่ สมบูรณ์	นกเงือก		ความรัก/การแทนชีวิต/ สายสัมพันธ์/อิสระภาพ
ที่อยู่อาศัย/ การใช้ชีวิต	โพรงต้นไม้		ความสัมพันธ์ การเชื่อมโยงชีวิต/วิถีแห่งโคจร
ที่อยู่อาศัย/ มนุษย์สร้างขึ้น	โพรงรังเทียม		การผูกพัน/ เป็นเหมือนชีวิต/วิถี
การหล่อเลี้ยงสรรพสิ่ง	น้ำ		ความสมบูรณ์/นิ่งสงบ/ การเคลื่อนไหว
เส้นทางการท่องเที่ยว	ทางน้ำ/ ทางบก		เส้นทางการดำรงชีวิต วิถีประมงและระบบนิเวศ

การสร้างสรรคผลงาน

ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะได้รับแรงบันดาลใจจากเนื้อหา และเรื่องราวของความคิดผ่านหลักกลวิธี กระบวนการสร้างสรรค์สร้าง องค์ประกอบทางทัศนธาตุที่ปรากฏขึ้นในรูปแบบของผลงาน เพื่อสื่อแสดงเชิงสัญลักษณ์ทางความหมาย การแสดงออกทางรูปทรงตามธรรมชาติและรูปทรงศิลปะถึงรายละเอียดที่สำคัญ ที่แสดงถึงแนวคิดการสร้างสรรคผลงานเชิงสัญลักษณ์ เพื่อสื่อสาระภาพความรู้สึก ประทับใจที่ซ่อนอยู่ภายในวิถีของแก่นธรรมชาติที่งดงามในพื้นที่เกาะยวน้อย อันอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ ทั้งทางทะเลและธรรมชาติบนบก รายล้อมด้วยภูมิทัศน์วัฒนธรรม พืชพันธุ์ สัตว์ต่าง ๆ แต่ยังมีสิ่งมีชีวิตที่เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่ง และเป็นนับสมาชิกส่วนหนึ่งในพื้นที่เกาะยวน้อยที่เป็นเพียงหนึ่งเดียวในเกาะแห่งนี้ คือ นกเงือก หรือ “นกแก๊ก” เป็นมนต์เสน่ห์และถือเป็นสัตว์สัญลักษณ์ของเกาะที่คงดำเนินวิถีร่วมกันทั้งคนในชุมชน และนกเงือก รวมถึงสิ่งมีชีวิตอันเป็นกลไกระบบหมุนเวียนของการดำรงชีพ นำมาสู่คุณภาพแห่งความงาม ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ล้วนมีความสัมพันธ์ที่สอดประสานเรื่องราวความมหัศจรรย์อยู่ตลอดเวลา

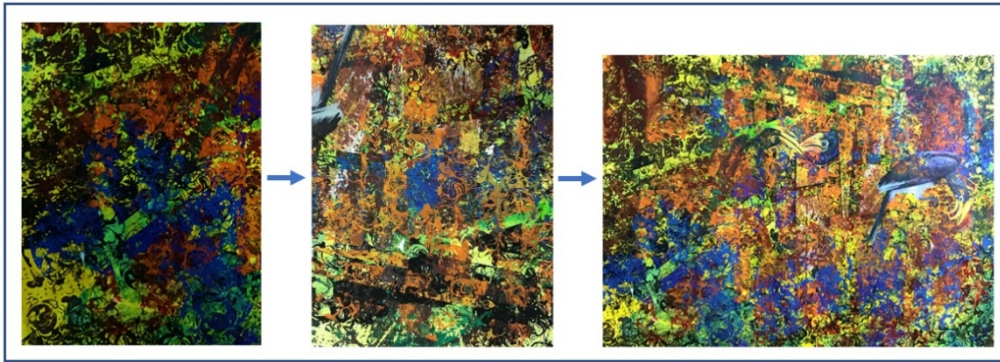
ผู้สร้างสรรค์ได้เห็นถึงรูปทรง และเรื่องราวธรรมชาติของ “คูร์กนกเงือก” สัญลักษณ์ของเกาะที่ถูกกำหนดความ เป็นสัจจะแห่งชีวิต ความมหัศจรรย์ที่ถูกซ่อนไว้ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ ซึ่งแฝงไปด้วยสุนทรียะต่าง ๆ เกิดการจินตนาการ และมโนภาพที่แห่งความประทับใจถึงเรื่องราว “การดำรงอยู่ได้เป็นมรดกทางธรรมชาติ” การมองเห็นโครงสร้างสำคัญของวิถี ตามธรรมชาติที่ขับเคลื่อนด้วยระบบนิเวศของป่า เพื่อการดำรงอยู่เป็นแก่นสาร และเป็นกลไกที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นวัฏจักร ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์แบบเฉพาะ และเป็นแหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งเป็นจุดขาย กลายเป็นสวรรค์บนพื้นที่เกาะยวน้อย

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

กลวิธีทัศนศิลป์ ประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการในกระบวนการจัดองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานได้ นำรูป/สัญลักษณ์ทางรูปทรงด้านเนื้อหา เรื่องราว ถ่ายทอดตามสัญลักษณ์ทางพื้นที่แห่งความสัมพันธ์ตามภูมิทัศน์ระบบนิเวศแห่ง ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติที่สอดประสานสัมพันธ์อันน่าประทับใจ เกิดเป็นมโนภาพนำมาสู่การประกอบสร้างทัศนธาตุ ผสมผสานกับหลักการจัดภาพทางศิลปะ

1) การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เริ่มจากการสร้างแบบลวดลายเส้นบนกระดาษไข ร่างเส้นด้วยน้ำหมึกสีดำ เตรียมไว้ สำหรับนำไปฉายแสง เพื่อการพิมพ์ซิลค์สกรีนลงบนพื้นระนาบ แต่มีความยุ่งยากของการจัดเตรียมอุปกรณ์ และกระบวนการ เทคนิคของการพิมพ์ซิลค์สกรีน ซึ่งเป็นการเพิ่มความแปลกใหม่ให้กับการสร้างสรรค์ และลำดับถัดไปเป็นกระบวนการเตรียม บล็อกซิลค์สกรีนที่ใช้ในการทำแม่พิมพ์ด้วยวิธีกาวอัดกับน้ำยาไวแสงตามอัตราส่วน เทกาวอัดลงบล็อกสกรีนที่เตรียมไว้ ใช้ราง ปาดกาวอัดให้เรียบทั้งด้านหน้า และด้านหลัง นำเข้าห้องมืด เป่าด้วยไดร์เป่าผมให้แห้งสนิท จึงนำไปฉายแสง โดยมีต้นแบบร่าง รูปทรงในกระดาษไขวางบนตู้ฉายแสง และทาบบล็อกสกรีนที่กาวอัดพร้อมฉายแสง ทิ้งไว้ประมาณ 2.40 - 2.50 นาที ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับยี่ห้อน้ำยา กาวอัดด้วย แต่ละชนิดใช้เวลาไม่เท่ากัน และขึ้นอยู่กับความละเอียดคมชัดของลวดลาย จากนั้นแล้วเสร็จ จึงนำบล็อกสกรีนที่ฉายแสงไปล้างน้ำ ฉีดน้ำให้เป็นฝอย ๆ ส่วนกาวอัดเริ่มหลุดจะปรากฏแบบลวดลายตามต้นแบบที่ ต้องการ ทิ้งบล็อกสกรีนให้แห้ง ก่อนนำไปพิมพ์หรือสร้างสรรค์งานควรเคลือบแม่พิมพ์สกรีนด้วยน้ำยาเสียก่อน เพื่อการพิมพ์ หลาย ๆ ครั้ง และการล้างทำความสะอาดคราบสีสกรีนที่ง่ายขึ้น

2) กระบวนการสร้างสรรค์ด้วยการระบายสีพื้นสีอะคริลิกตามสีสันคูลุมโทนบรรยากาศโดยรวม ซับสี การปาดที่ แสดงร่องรอยผิวแปร่ง รอยสนสีพื้นแห้งสนิท ต่อด้วยการพิมพ์สกรีนพื้นที่ให้เกิดลวดลายที่สลับซับซ้อนจะปรากฏตามลักษณะลาย รูปร่าง ลายเส้นสีต่าง ๆ นำไปสู่การสร้างเรื่องราว เนื้อหา รูปทรง เส้น สี เกิดมิติที่ซับซ้อนของลวดลายที่ผสมผสานตามสุนทรีย ชาติ ในการสร้างสรรค์ผลงานได้แสดงถึงสารัตถะวิถีธรรมชาติภาพจริงที่สะท้อนสุนทรียบนพื้นที่ชุ่มน้ำผ่านมุมมองความเป็นภูมิ ทัศน์ทางธรรมชาติ ที่แปรสภาพห้วงความเป็นจริง และภาพเจตคติ ผนวกตามรูปร่าง รูปทรงที่ลวดทอนบิดเบือนไปจากรูปความเป็นจริง

ภาพที่ 3 การสร้างสรรค์ และเทคนิคการพิมพ์สกรีน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์ทางวิชาการด้านศิลปกรรม งานวิจัยเรื่องนี้สามารถใช้เป็นแบบในการทำความเข้าใจระบบนิเวศธรรมชาติที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์วิถีชีวิตของนกเงือกในพื้นที่เกาะยาวน้อย เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย ติดตั้งโพรงรังเทียมสำหรับนกเงือก และการดูแลนกเงือกในพื้นที่ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ คุ้มครอง โดยเฉพาะนกเงือก เป็นสัตว์สัญลักษณ์ และใช้เป็นจุดขาย ซึ่งเป็นพื้นที่ทรัพยากรทางธรรมชาติท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเด่นที่เป็นอัตลักษณ์บนเกาะยาวน้อย
2. ประโยชน์ต่อวงการศิลปกรรม งานวิจัยเรื่องนี้ทำให้เกิดความเข้าใจ เรียนรู้วิถีชีวิตการอยู่ร่วมกันระหว่างนกเงือกกับคนในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นมิติของกลุ่มประชากรสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กัน และเป็นแหล่งการท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจ แนวความคิด และได้นำเสนอวิธีการ ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเริ่มต้นจากการเริ่มเก็บข้อมูลทางบริบทที่เป็นข้อมูลรูปธรรม และนามธรรม การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ด้วยการสร้างภาพร่างจนนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบจิตรกรรม ให้เกิดความงามทางสุนทรียภาพศิลปกรรม

1. ผลงานสร้างสรรค์จากแนวความคิด ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะได้รับแรงบันดาลใจจากเนื้อหา และเรื่องราวของความคิดผ่านหลักกลวิธี กระบวนการสร้างสรรค์ องค์ประกอบทางทัศนธาตุที่ปรากฏขึ้นในรูปแบบของผลงาน เพื่อสื่อแสดงเชิงสัญลักษณ์ทางความหมาย การแสดงออกทางรูปทรงตามธรรมชาติและรูปทรงศิลปะถึงรายละเอียดที่สำคัญ ลักษณะระบบนิเวศ และคุณค่าวิถีชีวิต ความประทับใจที่ซ่อนอยู่ภายในวิถีของแก่นธรรมชาติที่งดงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รายล้อมด้วยภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งมีสิ่งมีชีวิตที่นับว่าเป็นเสน่ห์ คือ นกเงือก หรือ “นกแก๊ก” สัตว์สัญลักษณ์ที่เป็นมรดกทางธรรมชาติที่ดำเนินวิถีชีวิตร่วมกับผู้คน และสิ่งมีชีวิตอันเป็นกลไกระบบหมุนเวียนของการดำรงชีพ นำมาสู่คุณภาพแห่งความงาม ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติที่สอดประสานสัมพันธ์อันน่าประทับใจ ในพื้นที่เกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา

2. รูปทรงทางธรรมชาติและรูปทรงทางศิลปะ การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ นำรูปทรงมาลดทอน และแสดงผ่านผลงานจิตรกรรม ด้วยรูปแบบของงานศิลปะที่มีลักษณะแบบกึ่งนามธรรม สาระสรรพสิ่งชีวิตในธรรมชาติ วิถีชีวิต สังคมของสัตว์ร่วมโลกในพื้นที่เกาะยาวน้อย บ่อเกิดแห่งระบบนิเวศผืนป่า สรรพสิ่งในมิติความจริงที่ปรากฏอยู่ ประสานให้เข้ากับการจินตนาการ ความงามทางธรรมชาติ อันมีรากฐานเป็นมรดกทางธรรมชาติตามวิถีชีวิตแห่งความรักความสัมพันธ์ ที่มีสัตว์สัญลักษณ์ในพื้นที่เกาะยาวน้อย รูปทรงของ “คูร์กันนกเงือก” สื่อแสดงเชิงสัญลักษณ์ที่ซ่อนไว้ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ บ่งบอกถึงสภาวะการดำรงชีวิตที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งแฝงไปด้วยสุนทรียะต่าง ๆ เกิดการจินตนาการและมโนภาพแห่งความประทับใจถึงเรื่องราวตามหลักทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ทางทัศนธาตุ กลวิธี ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม 2 มิติ

การใช้รูปทรงนกเงือก เพื่อให้รูปทรงทำหน้าที่เล่าเนื้อหา แสดงออกถึงลวดลายที่สร้างขึ้น และลวดลายทางกายภาพของธรรมชาติที่ผสมผสานกับการทับซ้อนทางทัศนธาตุ เช่น จุด เส้น รูปทรง สี พื้นที่ ดังที่ ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2546: 101) กล่าวว่า “รูปร่าง รูปทรงเป็นองค์ประกอบทัศนศิลป์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน แต่มีลักษณะเฉพาะตัว คือรูปร่าง มีลักษณะเพียงเค้าโครง มีอาณาเขตแสดงให้เห็นเส้นขอบรอบนอก แต่รูปทรงมีลักษณะเฉพาะที่แสดงน้ำหนัก มีเนื้อปริมาตรปรากฏอยู่ รูปทรงเรขาคณิต (geometric form) รูปทรงอินทรีย์รูป (organic form) และรูปทรงอิสระ (free form)” ทั้งนี้ การแสดงรูปลักษณ์ทางรูปทรง เส้น สี ลวดลายต่าง ๆ เกิดจากการเคลื่อนไหวของรูปทรงหรือทิศทางของเส้น เกิดจากเทคนิคการพิมพ์สกรีน จะเห็นเส้นโครงสร้างรูปทรงและสีที่ซ้อนอยู่ในพื้นหลัง

3. เทคนิค ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ สื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ระบบเชิงนิเวศวัฒนธรรม/ธรรมชาติ และรูปทรงทางศิลปะ ผ่านกระบวนการเทคนิค วิธีการที่ทับซ้อน ด้วยวัสดุศาสตร์ การพิมพ์ซิลค์สกรีนหนึ่งสี สองสี และสามสี มาปรับประยุกต์ใช้สู่ผลงานศิลปะ ภาษาภาพทางทัศนศิลป์เป็นรูปธรรมก่อให้เกิดแนวคิดทางอุดมคติ และเพื่อเป็นประโยชน์กับการศึกษาค้นคว้า และนำไปประยุกต์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ใน การสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่มีคุณค่าทางสุนทรีย์ะ โดยผ่านผลงานจิตรกรรม

ภาพที่ 4 ภาพผลงานสำเร็จ

ตารางที่ 2 หลักการจัดองค์ประกอบภาพ

			หลักการจัดองค์ประกอบภาพ (Principles of composition)					เอกภาพ (unity)
			ดุลยภาพ	ความ กลมกลืน	ความ เป็นเด่น	ความ หลากหลาย	พลังการ เคลื่อนไหว	
องค์ประกอบของศิลปะ (Composition of Art)	1	รูปทรง	/		/		/	
	2	สี	/			/		
	3	เส้น	/		/	/	/	
	4	ค่าน้ำหนัก			/			
	5	พื้นที่ว่าง	/				/	

ตารางที่ 3 แสดงองค์ประกอบของศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบภาพ

เนื้อหา / คุณสมบัติ							
องค์ประกอบของศิลปะ (Composition of Art)					หลักการจัดองค์ประกอบภาพ (Principles of composition)		วัสดุ/สื่อ วิธีการ
จุด	เส้น	รูปร่างรูปทรง	สี	พื้นผิว	พื้นที่ว่าง		
● ● ●	โค้ง/ วงกลม เส้นอิสระ	- อินทรีย์รูป โพรง - ลวดลาย อิสระ		- คราบน้ำสี ที่ไหล - การพิมพ์ ซิลค์สกรีน	พื้นที่หลังที่ แสดงถึง ผืนผิวน้ำ และการ เคลื่อนไหว/การ สงบนิ่ง	-รูปทรงนงเงือกแสดงถึงสาระ แห่งชีวิตเชิงสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ การหลอเลี้ยว การ แพร่ขยาย และความเคลื่อนไหว ที่มีความสัมพันธ์แห่งดุลยภาพ -เส้น สี ที่ปรากฏกลมโนทัศน์ทาง ความรู้สึก สุนทรีย์ภาพตาม สภาวะธรรมชาติที่สะท้อนให้เห็น มิติภาพความเป็นจริง ภาพแทน ความรัก ทิศทาง การซ้ำ จังหวะ แห่งลีลาชีวิตด้วยบรรยากาศที่ อบอุ่นที่แสดงถึงความอุดม สมบูรณ์	วัสดุศาสตร์ สีอะคริลิก และการ พิมพ์ซิลค์ สกรีน

เอกสารอ้างอิง

- เถกิง พัฒโนภาษ, แปลและขยายความจาก Brian Anthony Curtin. (2551). สันยศาสตร์กับภาพแทน.
วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 1(1),35.
- ที่ทำการปกครองอำเภอเกาะยาว. (2561). แผนพัฒนาอำเภอเกาะยาว (พ.ศ.
2561-2564) ฉบับทบทวนพ.ศ. 2561. ม.ป.ท.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562). “นกเงือก” นกรักโรแมนติคกับวิถีตัวเมียสุดลึกลับชั่วี่ ณ โพรงรังเทียม.
[ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/lifestyle/travel/thaitravel>. (2564, 1 พฤศจิกายน).
- ธีรยุทธ บุญมี. (2551). การปฏิบัติศาสตร์ของ โซซูร์ เส้นทางสู่โพสตีโมเดิร์นนิสม์. อ้างถึงจาก
Saussure, Ferdinand de. (1981). *Course in General Linguistics*. (trans. Wade Baskin). London:
Fontana/Collins.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). รักขนนกเงือก สร้างบ้านให้นกเงือก ที่ “เกาะยาวน้อย”. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
<https://mgronline.com/travel/detail>. (2564, 1 พฤศจิกายน).
- เพ็ญนิภา พูลสวัสดิ์. (2551). การศึกษาการจัดกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวโดยชุมชน:
กรณีศึกษาเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พิไล พูลสวัสดิ์. (2563). โครงการศึกษานิเวศของนกเงือก. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
<https://science.mahidol.ac.th/sdgs>. (2564, 1 พฤศจิกายน).
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2560). สุนทรียศาสตร์. มหาสารคาม: สาขาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2546). ทัศนศิลป์ปริทัศน์. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- อภิรักษ์ สกุลสัน และคณะ. (ม.ป.ป.). วัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอเกาะยาว. ม.ป.ท..

ประกาศคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

เรื่อง ประกาศผลบทความที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกเพื่อนำเสนอผลงาน

การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ “มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย” ครั้งที่ ๓

ตามที่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี กำหนดจัดงานนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ “มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย” ครั้งที่ ๓ (The 3rd National Creative Work Presentation of Fine Arts : VRU Contemporary Folk Festival 2021) โดยมีวัตถุประสงค์นำเสนอผลงานของนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และผู้ที่สนใจ เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์และร่วมกันสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและวัฒนธรรมท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันการศึกษา

ในการนี้ คณะผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความเสร็จสิ้นตามกระบวนการแล้ว จึงขอประกาศบทความที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกเพื่อนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ผู้ส่งผลงานที่ผ่านการคัดเลือกพิจารณาท้ายประกาศ ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ผู้ผ่านการพิจารณา ส่งไฟล์เอกสารดังนี้ ไปยัง E-mail : husofolk@vru.ac.th ภายในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

๑.๑) Form A สูจิบัตร (Word)

๑.๒) Form B แบบรายงานผลงานสร้างสรรค์ (Word)

๑.๓) ภาพถ่ายผลงานลงสูจิบัตร จำนวน ๑ ภาพ (.jpg)

๑.๔) ไฟล์คลิปวิดีโอนำเสนอผลงานสร้างสรรค์เป็นไฟล์นามสกุล (.MP4) ขนาดไฟล์ไม่ต่ำกว่า

Full HD

๒. ให้ผู้ผ่านการพิจารณาส่งไฟล์การนำเสนอมาพร้อมกับบทความที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยส่งผ่าน E-mail : husofolk@vru.ac.th ภายในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เท่านั้น

๓. คณะจะดำเนินการเผยแพร่รูปเล่มรายงานผลการสืบเนื่องการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ (proceedings) ผ่านเว็บไซต์ huso.vru.ac.th ภายในเดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

สาขาศิลปกรรมศาสตร์ (ทัศนศิลป์) รายชื่อผลงานที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อนำเสนอ
(วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔)

ลำดับ	ชื่อเจ้าของผลงาน	ผลงาน
๑	อาจารย์วัชรพล หงษ์ทอง	Grey Matter
๒	อาจารย์รดา อักษรทอง	เสน่ห์แห่งความเป็นไทย
๓	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาสน์ พิณนุกูล	สัญลักษณ์ทางพื้นที่แห่งความสัมพันธ์
๔	อาจารย์สุรศักดิ์ สุขวิเศษ	การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา เรื่อง ร่องรอยของความงามในธรรมชาติ
๕	อาจารย์จารุวรรณ นครจารุพงศ์	ผู้หญิง
๖	อาจารย์วันอาสาฬห์ พิทักษ์	การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณฟุตบอลตรงข้ามโรงอาหาร คณะเทคโนโลยีการเกษตรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๗	อาจารย์ ดร.ธวิท วงศ์พลาย	“เดือนสิบสอง”
๘	อาจารย์สุรพงษ์ ประเสริฐศักดิ์	บวช
๙	อาจารย์ ดร.พิบูลย์ มังกร	ความเคลื่อนไหวของเส้นสีขาว
๑๐	อาจารย์สมโชค เนียนไธสง	ลูปแอนิเมชัน สีสันอัตลักษณ์ปลากัดไทย
๑๑	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นเรศ ยะมะหาร	ธรรมชาติ หมายเลข ๒
๑๒	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เดือนฉายผู้ชนะ ภูประเสริฐ	จิตวิญญาณแห่งดิน หมายเลข ๒, จิตวิญญาณแห่งดิน หมายเลข ๔
๑๓	อาจารย์ออมสิริ ปานดำรงค์	ความทรงจำ ตกผลึก หมายเลข ๒
๑๔	อาจารย์ปียังกูร ตันวิเชียร	ภาพสะท้อนการเยียวยา หมายเลข ๑, ภาพสะท้อนการเยียวยา หมายเลข ๒
๑๕	นายปริญญา ตระกูลทุม	ชีวิตที่เป็น
๑๖	นางสาวพรศิริ ซาชิโย	ความทรงจำและความผูกพัน
๑๗	นายประภูพร ผลบุญ	ห้องทุ่งอีสาน
๑๘	นางสาวจณิสตา มากกว่าวงศ์	แมลงสะท้อนชีวิต
๑๙	นางสาวกัญธิมา อินเพื่อน	นางสีดา

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิศักดิ์ กัลยาณมิตร)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ อว ๐๖๓๐.๐๕/๑๐๒๖

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
๑ หมู่ ๒๐ ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง
อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาและเชิญนำเสนอผลงานในการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรม
ระดับชาติ “มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย” ครั้งที่ ๓

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาสน์ พิณนุกูล

ตามที่ท่านได้ส่งผลงานสร้างสรรค์ทางด้านทัศนศิลป์ ชื่อ “สัญลักษณ์ทางพื้นที่แห่ง
ความสัมพันธ์” เพื่อขอรับการพิจารณาสำหรับงานนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ
“มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย” ครั้งที่ ๓ (The 3rd National Creative Work Presentation of Fine
Arts : VRU Contemporary Folk Festival 2021) ในวันอังคารที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ผ่านสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และห้องปฏิบัติการนิเทศศาสตร์ (Studio)
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี นั้น

ในการนี้ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองพิจารณาผลงานสร้างสรรค์ ได้พิจารณาตอบ
รับผลงานของท่าน ให้เข้าร่วมนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ในการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรม
ระดับชาติ “มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย” ครั้งที่ ๓ ทั้งนี้ ผลงานหลังจากปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของ
ผู้ทรงคุณวุฒิจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในเอกสารรายงานสืบเนื่องจากการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์
(Proceedings) ซึ่งท่านสามารถติดตามรายละเอียดขั้นตอนการนำเสนอ และกำหนดการนำเสนอผลงาน
สร้างสรรค์เพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ huso.vru.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัสกรดี กัลยาณมิตร)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์นเรศ ยะมะหาร

โทร. ๐๘ ๑๓๗๕ ๘๒๘๓

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๕๒๙ ๓๙๑๔ ต่อ ๑๓๙ โทรสาร ๐ ๒๕๒๙ ๓๙๑๔ ต่อ ๑๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ husofolk@vru.ac.th